

Obsah:

ÚVOD, PŘEDMLUVA	7
ČÁST VŠEOBECNÁ.....	9
1 Dietární antioxidanty a jak je naše veřejnost o nich informována – část první.....	9
(Milan Pešek, Jan Schuster)	
1. 2 Úvod	9
1. 3 Metodická část.....	13
1. 4 Výsledková část.....	14
1. 5 Diskuze	17
1. 6 Závěry	19
2 Dietární antioxidanty a jak je naše veřejnost o nich informována – část druhá	21
(Jan Schuster, Milan Pešek)	
2.1 Úvod	21
2. 2 Metodická část.....	24
2. 3 Zjištěné výsledky a jejich diskuze	25
2. 4 Závěr	
3 Význam antioxidantů pro zdravý životní styl.....	32
(Vladislav Kukačka)	
3. 1 Životní styl.....	32
3. 2 Oblasti životního stylu.....	37
3. 3 Zdravá strava	38
3. 4 Pravidelný a přiměřený pohyb.....	39
3. 5 Optimální tělesná hmotnost	40
3. 6 Kvalitní a dostatečný spánek	41
3. 7 Omezovat a eliminovat stres.....	41
3. 8 Přiměřeně relaxovat.....	41
3. 9 Vyhybat se negativním návykům a závislostem.....	41
3. 10 Praktikovat zdravý a bezpečný sex.....	42
3. 11 Individuálně pečovat o své zdraví	42
3. 12 Eliminovat negativní vlivy exogenních faktorů a životního prostředí	42
3. 13 Usilovat o pozitivní změnu životního stylu.....	43

4 Role oxidačního stresu v etiopatogenezi civilizačních onemocnění	48
(Markéta Kastnerová)	
4. 1 Úvod	48
4. 2 Oxidativní (oxidační) stres	50
4. 3 Antioxidační mechanismy	52
4. 4 Biomarkery oxidačního stresu.....	53
4. 5 Nemoci vzniklé vlivem ROS.....	59
4. 6 Oxidační poškození DNA a rakovina.....	60
4. 7 Neurodegenerativní onemocnění.....	62
4. 8 ROS a virová infekce.....	63
4. 9 Závěr.....	64
ČÁST SPECIÁLNÍ	73
5 Flavonoidy – významné rostlinné antioxidanty.....	73
(Eva Dadáková, Štěpánka Chmelová)	
5. 1 Úvod	73
5. 2 Rostlinné fenolické látky	74
5. 3 Biosyntéza fenolických sloučenin	74
5.4 Flavonoidy	76
5.5 Ekochemické funkce flavonoidů	77
5.6 Antioxidační účinky flavonoidů	78
5.7 Účinky flavonoidů na lidské zdraví.....	79
5.8 Výživové zdroje flavonoidů	80
5.9 Ovoce a zelenina.....	80
5.10 Víno a čaj.....	81
5.11 Léčivé rostliny	82
5.12 Další výživové zdroje flavonoidů.....	82
5.13 Závěr.....	83
6 Vybrané lignany dibenzylbutanového typu jako antioxidanty a jejich využití	89
(Jan Tříška, Josef Balík, Milan Houška)	
6. 1 Úvod	89

6. 2 Výskyt lignanů dibenzylbutanového typu v rostlinách	90
6. 3 Výskyt lignanů dibenzylbutanového typu v potravinách	93
6. 4 Extrakce a izolace lignanů z rostlinného materiálu	95
6. 5 Možnosti extrakce lignanů ze suků jehličnanů horkou vodou	96
6. 6 Biologické vlastnosti lignanů	97
6. 7 Přeměna lignanů na enterolignany	98
6. 8 Potraviný s přídavkem lignanů	99
6. 9 Hroznové mošty s přídavkem lignanů	100
6. 10 Bílá a červená vína obohacená lignany	103
6. 11 Pivo s přídavkem lignanů	104
6. 12 Ovocné a zeleninové pomazánky obohacené lignany	106
6. 13 Čokoláda se zvýšeným obsahem přírodních lignanů	107
6. 14 Závěr	108

7 Nutriční a zdravotní potenciál rakytníku řešetlákového (*Hippophae rhamnoides L.*) .. 114

(Jaromír Kadlec)

7.1 Úvod	114
7.2 Botanická charakteristika a zpracování rakytníku řešetlákového.....	115
7.3 Nutriční charakteristika plodů rakytníku.....	117
7. 4 Rakytníkový olej – druhy a složení	119
7. 5 Obsah a význam polyfenolů v plodech a listech rakytníku	124
7. 6 Uplatnění produktů z rakytníku v potravinářském průmyslu.....	128
7. 7 Závěr.....	131

8 Aktivní látky hlohu peřenoklaného (*Crataegus pinnatifida Bunge*) 140

(Pavel Smetana)

8. 1 Úvod	140
8. 2 Botanická charakteristika, zpracování a využití hlohu peřenoklaného (<i>Crataegus pinnatifida Bunge</i>).....	141
8. 3 Aktivní látky <i>Crataegus</i>	142
8. 4 Taxonomie <i>Crataegus</i> pomocí fenolických látek.....	142
8.5 Antioxidační účinky <i>Crataegus</i>	143
8.6 Cholesterolemie, dyslipidemie	145
8.7 Poškození jater.....	146

8.8 Ateroskleróza.....	146
8.9 Neurodegenerativní nemoci.....	147
8.10 Cytotoxicita a antiproliferační účinek	147
8.11 Antitrombotická aktivita.....	148
8.12 Antiageing	150
8.13 Stabilita účinných látek při skladování.....	151
8.14 Závěr.....	151
9 Antioxidační aktivita hlíz bramboru (<i>Solanum tuberosum</i>) a hydrolyzátů bramborových bílkovin.....	157
(Jan Bárta, Veronika Bártová, František Lorenc, Jiří Diviš, Josef Švajner)	
9. 1 Úvod	157
9. 2 Význam bílkovin a bioaktivních peptidů v regulaci oxidačního stresu.....	158
9. 3 Látkové složení brambor a antioxidační potenciál hlízových bílkovin.....	159
9.4 Materiál a metody	161
9.5 Výsledky a diskuze.....	163
9.6 Závěr.....	171
10 Odpadní produkty cibule kuchyňské (<i>Allium cepa</i> L.): potenciální zdroj biologicky aktivních látek pro potravinářství.....	177
(Jan Bedrníček)	
10.1 Úvod	177
10.2 Botanická charakteristika a historie pěstování	178
10.3 Chemické složení cibule a odpadů z cibule.....	179
10.3.1 Chemické složení čerstvé cibule kuchyňské	179
10.4 Chemické složení cibulových odpadů	183
10.5 Zdravotní účinky chemických sloučenin v cibuli a cibulových odpadech.....	185
10.6 Využití cibulových odpadů pro potravinářské účely.....	187
10.7 Závěr a shrnutí	190